T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/856
KARAR NO : 2019/46
KARAR TR: 28.01.2019

ÖZET : Davacıya ait taşınmaz içerisindeki yaklaşık 3 metre genişliğinde ve30 metre uzunluğundaki alana herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan iş makinesi marifetiyle yol yapılmak suretiyle fiilen el atıldığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen zarara karşılık olarak maddi tazminatın haksız fiil tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M.D.
Vekili : Av. M.C.
Davalı : Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. K.D.K.

O L A Y: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacı adına tapuda tescilli Artvin İli, Yusufeli İlçesi, Demirkent Köyü, 253 ada, 41 parsel sayılı taşınmazının içerisinden yaklaşık 3 metre genişliğinde ve tahmini 30 metre uzunluğunda iş makinasıyla yol yapılmak suretiyle taşınmazının tahrip edildiğini, davalı idarenin yolu yaptırdığı kişi ile yaptığı telefon görüşmesinde zarar-ziyan tespiti için geleceklerini söylemelerine rağmen yaklaşık iki yıldır gerekli tespitin yapılmadığını ve zararının karşılanmadığını, bu sebeple tespit edilen 2.000,00-TL zararın yasal faizi ile ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

YUSUFELİ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:5.2.2018 gün ve E:2017/122, K:2018/109 sayı ile,dava konusu edilen zararın tespiti ve tazmini ile davacının talebinin deidarenin hizmet kusuruna dayalı olarak idari yargıda çözümlenmesi gereken tam yargı davasına konu olabileceğinin anlaşılması sebebiyle, dava konusu uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girdiğinden, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

RİZE İDARE MAHKEMESİ:28.9.2018 gün ve E:2018/621 sayı ile, dava konusu uyuşmazlığın davalı idarenin kamulaştırma işlemi gerçekleştirmeden taşınmaza fiilen el atması (kamulaştırmasız el atma) "idari eylem" niteliğinde olmadığından, davalı idare tarafından alana herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan iş makinesi marifetiyle yol yapılmak suretiyle fiilen el atıldığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen zararın tahsili istemiyle açılan davanın, özel hukuk hükümlerine göre davanın görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 28.01.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Artvin İli, Yusufeli İlçesi, Demirkent Köyü, Merkeşet Mevkiinde bulunan davacıya ait 253 ada, 41 parsel sayılı taşınmaz içerisindeki yaklaşık 3 metre genişliğinde ve30 metre uzunluğundaki alana herhangi bir kamulaştırma işlemi

yapılmadan iş makinesi marifetiyle yol yapılmak suretiyle fiilen el atıldığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen zarara karşılık olarak maddi tazminatın haksız fiil tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacıya ait Artvin İli, Yusufeli İlçesi, Demirkent Köyü, Merkeşet Mevkiinde bulunan davacıya ait 253 ada, 41 nolu parselin 265 m uzağından H-326 Referanslı sözleşme ile Birel Enerji H-326 İş Ortaklığı firması tarafından tesis edilen ve 5.3.2017 tarihinde geçici kabulü yaparak işletmeye alınan 380 KV Borçka-İspir E.İ. Hattının 160-162 nolu direk güzergahının geçtiğinin tespit edildiği ve 18.4.2017 günü davalı adına 675.58 m² irtifak hakkı tesis edildiği anlaşılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun "İrtifak Hakkı Kurulması" başlıklı 4. maddesinde;

"Taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, amaç için yeterli olduğu takdirde taşınmaz malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynak üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabilir.

(Ek fikra : 10/9/2014 - 6552/99 md.) Ancak, maliklerinin mülkiyet hakkının kullanılmasının engellenmemesi, can ve mal güvenliği bakımından gerekli önlemlerin alınması kaydıyla, kamu yararına dayalı olarak taşınmazların üstünde teleferik ve benzeri ulaşım hatları ile her türlü köprü, taşınmazların altında metro ve benzeri raylı taşıma sistemleri ile tünel yapılabilir. Taşınmazların mülkiyet hakkının kullanımının engellenmemesi hâlinde, taşınmazlara ilişkin herhangi bir kamulaştırma yapılmaz. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 14/5/2015 tarihli ve E.: 2014/177, K.: 2015/49 sayılı Kararı ile.) (…) Yapılan yatırım nedeniyle taşınmaz maliklerinden değer artış bedeli alınamaz." hükmüne yer verilmiş;

Maddenin gerekçesinde, kamulaştırma ile güdülen amacın yerine getirilmesi için taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, yeterli olduğu takdirde taşınmaz malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynaklar üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabileceğinin belirtildiği; kamu yarının yerine getirilmesi anında taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılmasının şart olmadığı; yeterli görüldüğü takdirde belirli kesiminin yükseliğinin, derinliğinin veya kaynaklarının üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkının kurulabileceği; böylece idarenin daha az bedel ödeyeceği, malikin de taşınmaz malının üzerinde ayrıca tasarrufta bulunabileceği belirtilmiştir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde, "İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur" denilmektedir.

Davacı vekili, davacının taşınmazının içerisinden yaklaşık 3 metre genişliğinde ve tahmini 30 metre uzunluğunda iş makinesi marifetiyle yol yapılmak suretiyle taşınmazın tahrip edildiğini; zarar-ziyan tespiti için bile yetkili kişilerin gelmediğini; yaklaşık 2 yıldır gerekli tespitin yapılmadığını ve zararın bu güne kadar ödenmediğini önesürerek, zararın tazmini istemiyle dava açmış; ancak davalı idare vekilinin cevap dilekçesinde, davalı kurum lehine irtifak hakkı tesis edildiği ve tapu müdürlüğünce tapuya tescil edildiği ileri sürülmesine karşın kamulaştırma işleminin tamamlandığı ya da taşınmaza fiilen el atılmadığı yolunda herhangi bir savunma yaptığına rastlanmamıştır.

Dolayısıyla uyuşmazlıkta mülkiyeti davacıya ait taşınmazdan kamulaştırma yapılmaksızın yol geçirilmesi nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen zararın tazmini sözkonusu olduğundan, davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı kuşkusuzdur.

Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, idarenin ayni bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetimi işin esasını teşkil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında, haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Rize İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Yusufeli Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 15.2.2018 gün ve E:2017/122, K:2018/109 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Rize İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Yusufeli Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 15.2.2018 gün ve E:2017/122, K:2018/109 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.01.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPU